

Datum: 2026-01-14

Ärendenummer: SLK-2025-01236

Socialdepartementet

s.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia: s.sof@regeringskansliet.se

Diarienummer: S2025/02039

## Göteborgs Stads yttrande över Utkast till lagrådsremiss, För barns rättigheter och trygghet - En ny lag om omhändertagande för vård av barn och unga

Göteborgs Stad vill inledningsvis framhålla att den korta svarstiden för remissen i förhållande till förslagens omfattning och mycket ingripande karaktär, försvårar möjligheten att genomföra en djupgående analys av förslagen. Den sociala barn- och ungdomsvården börjar och slutar i praktiken med kommunens socialtjänst och förändringar i regelverket får därför direkt och omfattande betydelse för kommunerna. Även om staden i tidigare sammanhang lämnat synpunkter på vissa delar av regelområdet är flera av förslagen i nu aktuellt utkast omarbetade och det har även tillkommit nya förslag som inte tidigare remissbehandlats. Mot denna bakgrund lämnas endast synpunkter på den föreslagna nya lagen om omhändertagande för vård av barn och unga.

Göteborgs Stad ställer sig i huvudsak positivt till utkastets förslag och bedömer att förslagen bör tillstyrkas med vissa justeringar. Staden ser positivt på förslagen om en uppdelning av lagen, en moderniserad struktur och en tydligare terminologi. Även förslagen som stärker barns rätt till information och deras möjlighet att göra sin röst hörd bedöms vara angelägna. Förslaget att utvidga socialnämndens ansvar för att möjliggöra umgänge till att omfatta även syskon och andra närstående är positivt, liksom införandet av omedelbar verkställighet av domstols beslut. Därutöver bedömer Göteborgs Stad att förslaget att införa en ny bestämmelse om att socialnämnden ska erbjuda vårdnadshavare och föräldrar stöd som kan bidra till ökad delaktighet i barnets vård och utveckling i föräldrarollen är positivt.

Göteborgs Stad ser även i huvudsak positivt på förslagen gällande en ny grund för omhändertagande på grund av anknytning, förändringarna i grunderna för vård i övrigt samt begränsningen av möjligheten för vårdnadshavare att begära att vården av barnet ska upphöra genom en så kallad hemtagningsbegäran. Vad gäller dessa förslag lämnar Göteborgs Stad dock ett antal synpunkter vilka redogörs för nedan.

Förslagen bedöms sammantaget ha goda förutsättningar att stärka rättssäkerheten och kvaliteten i omhändertagande för vård av barn och unga.

### Förändringar av grunderna för vård enligt 2 och 3 §§

De föreslagna förändringarna av grunderna för vård enligt 2 och 3 §§ bedöms till övervägande del vara positiva. Att rekvisiten i båda paragraferna moderniseras och justeras innebär att lagstiftningen i större utsträckning speglar dagens riskmiljöer för barn och unga. Förtydliganden och utvidgningar, bland annat när det gäller hedersrelaterade

förhållanden och andra former av allvarlig social problematik, stärker möjligheten att ingripa i situationer som tidigare inte alltid fångats upp tillräckligt tydligt av regelverket.

Genom förändringarna skapas också bättre förutsättningar för en samlad bedömning av barnets eller den unges situation. När flera relevanta omständigheter kan vägas samman inom ramen för prövningen blir det möjligt att aktualisera vård även i situationer där varje enskilt rekvisit för sig inte når upp till kravet på allvarlighet. Även om utkastet anger att förändringarna inte syftar till att fler barn och unga ska omhändertas, är det rimligt att anta att en mer sammanhållen och flexibel tillämpning i praktiken kan leda till att skyddsbehov identifieras i situationer som tidigare fallit mellan olika bestämmelser.

I utkastet görs bedömningen att psykiska besvär eller ett psykiatriskt tillstånd inte i sig utesluter ett omhändertagande för vård, om det finns behov av vård enligt den nya lagen och åtgärden bedöms vara förenlig med barnets eller den unges bästa. Bedömningen tar sin utgångspunkt i de tillämpningssvårigheter som enligt utkastet uppstått efter Högsta förvaltningsdomstolens avgörande, RÅ 2010 ref. 24, och syftar till att klargöra hur förekomst av psykiatrisk problematik ska förhålla sig till förutsättningarna för tvångsvård. Mot denna bakgrund aktualiseras frågor om gränsdragningen mellan socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens ansvar samt om hur bestämmelsen ska förstås och tillämpas i praktiken.

Göteborgs Stad delar utredningens bedömning att psykiska besvär eller ett psykiatriskt tillstånd i sig inte utesluter ett omhändertagande för vård när förutsättningarna i övrigt är uppfyllda. Samtidigt konstateras att HFD redan har slagit fast att en psykiatrisk diagnos varken utgör ett hinder mot, eller i sig är tillräcklig för, vård enligt LVU. Utkastets formuleringar kan dock läsas som att socialtjänstens ansvar i praktiken utvidgas i förhållande till hälso- och sjukvårdens ansvar. Särskilt uttalandet att den påtagliga risken för skada ska hänföras till vissa angivna beteenden, oavsett orsak, kan tolkas som att ett tvångsomhändertagande kan aktualiseras även när det normbrytande beteendet helt beror på en psykiatrisk sjukdom, funktionsnedsättning eller diagnos. En sådan tolkning går enligt Göteborgs Stads bedömning längre än ett rent klargörande av rättsläget och ligger inte i linje med HFD:s praxis.

Det finns en risk för att dessa formuleringar i praktiken leder till en ansvarsförskjutning från hälso- och sjukvården till socialtjänsten. Barn och unga med psykiatriska diagnoser riskerar redan i dag att hamna mellan huvudmännens ansvarsområden, bland annat på grund av begränsad tillgång till barn- och ungdomspsykiatri och höga trösklar för vård enligt LPT. Om bristande tillgång till psykiatrisk vård leder till att barnets eller den unges tillstånd försämras, kan socialtjänsten i praktiken komma att användas för att hantera ett i grunden medicinskt vårdbehov genom tvångsvård enligt lagen om omhändertagande för vård av barn och unga.

Förarbetsuttalanden som innebär att socialtjänstens ansvar i praktiken utvidgas till att omfatta barn och unga vars behov huvudsakligen är psykiatriska är enligt Göteborgs Stads bedömning problematisk. En sådan utveckling skulle kunna få betydande konsekvenser för kommunerna, både ekonomiskt och i fråga om kompetens och uppdrag. Det finns även en risk för att tilliten till socialtjänsten påverkas negativt om tvångsvård uppfattas användas som ersättning för bristande tillgång till psykiatrisk vård.

Socialtjänsten saknar insatser för att behandla psykiatriska tillstånd eller sjukdomar och är inte ansvarig huvudman för sådana insatser. Detta understryker vikten av att utkastets uttalanden inte ges en tolkning som innebär en faktisk utvidgning av socialtjänstens ansvar i förhållande till vad som redan gäller enligt gällande rätt och HFD:s avgörande. Utkastet till lagrådsremiss behöver förtydligas i denna del.

### **En ny grund för fortsatt vård enligt LVU**

I promemorian Barnets bästa vid fortsatt vård enligt LVU – Utredning som ett led i socialutskottets beredning av fråga om ändring i LVU (dnr 1416-2021/22) föreslogs att barn som varit placerade med stöd av såväl 2 § (på grund av hemförhållandena) som 3 § LVU (på grund av sitt eget beteende) i vissa fall skulle kunna bo kvar i familjehem även när de ursprungliga grunderna för vård hade upphört, om detta bedömdes vara till barnets bästa. Förslaget tog sin utgångspunkt i barnets behov av kontinuitet och stabilitet och var inte knutet till vilken paragraf som legat till grund för omhändertagandet, utan till barnets faktiska situation efter vårdens upphörande. Göteborgs Stad tillstyrkte förslaget 2022-06-01 § 503.

Det nu aktuella utkastet har en annan konstruktion. Möjligheten till kvarboende regleras genom införandet av en ny grund för omhändertagande på grund av anknytning för barn som vårdas på grund av förhållandena i hemmet, samtidigt som flyttningsförbudet inte längre ska användas för dessa barn. Därigenom skiljer sig utkastet från socialutskottets promemoria, både vad gäller målgrupp och rättslig lösning, och innebär en mer avgränsad reglering av möjligheten till fortsatt kvarboende i familjehem.

Göteborgs Stad bedömer att den målgrupp som omfattades av socialutskottets promemoria, det vill säga barn som varit placerade med stöd av såväl 2 § som 3 § LVU, är mer ändamålsenlig än den avgränsning som görs i det nu aktuella utkastet. Att barns möjlighet till kvarboende i familjehem knyts till vilken paragraf som låg till grund för placeringen, snarare än till barnets aktuella behov och bästa, framstår som principiellt svårmotiverat. Barnets behov av kontinuitet, stabilitet och skydd mot skadliga uppbrott uppstår oberoende av om placeringen ursprungligen grundats på förhållanden i hemmet eller på den unges eget beteende. Anknytning till ett familjehem och risken för skada vid en separation är en följd av barnets faktiska livssituation och tid i placering, inte av den rättsliga grunden för omhändertagandet. En reglering som begränsar möjligheten till kvarboende till barn placerade enligt 2 § LVU riskerar därför att behandla barn i likartade situationer olika, utan att detta kan motiveras utifrån barnets bästa.

I utkastet anges att den snävare avgränsningen endast berör ett begränsat antal barn. Göteborgs Stad bedömer att detta inte är ett bärande argument. Även om målgruppen i kvantitativa termer skulle vara relativt liten, rör det sig om barn i särskilt utsatta situationer där konsekvenserna av ett avbrott i placeringen kan vara betydande. Lagstiftning på detta område bör utformas utifrån principer om barnets rättigheter och behov, snarare än utifrån antaganden om omfattning.

Utkastet hänvisar vidare till att flyttningsförbudet fortsatt kan användas för barn placerade på grund av sitt eget beteende på motsvarande sätt som för barn som är placerade enligt socialtjänstlagen. Detta resonemang framstår enligt Göteborgs Stads bedömning som otillräckligt. Flyttningsförbudet är ett tidsbegränsat och i grunden tillfälligt instrument, avsett att hantera övergångssituationer, inte att tillgodose behov av långsiktig stabilitet.

Om flyttningsförbudet hade varit ett tillräckligt verktyg för att säkerställa kvarboende när barnets bästa kräver detta, hade det inte funnits behov av att införa en ny anknytningsgrund för barn placerade på grund av sina hemförhållanden. Att hänvisa till flyttningsförbudet för barn placerade på grund av sitt eget beteende skapar därmed en inkonsekvens i regelverket.

Göteborgs Stad bedömer vidare att motsvarande överväganden gör sig gällande även för barn som placeras utanför det egna hemmet med stöd av socialtjänstlagen, det vill säga vid frivilliga placeringar. Även dessa barn kan ha utvecklat starka band till sitt familjehem och kan riskera att fara illa av ett abrupt uppbrott, trots att placeringen formellt sker med vårdnadshavares samtycke. Att barns möjlighet till kvarboende i dessa situationer inte omfattas av den föreslagna regleringen innebär att barn i likartade situationer behandlas olika beroende på rättslig grund för vården. Göteborgs Stad bedömer mot denna bakgrund att en mer rimlig och konsekvent utgångspunkt är att låta barnets behov av att få bo kvar i familjehemmet vara styrande, oavsett vilken reglering som legat till grund för den ursprungliga placeringen. En sådan ordning ger bättre förutsättningar för en likvärdig och barnrättsbaserad tillämpning och minskar risken för att rättsliga konstruktioner får företräde framför barnets bästa. Detta skulle samtidigt kunna möjliggöra att institutet flyttningsförbud avskaffas helt, vilket skulle bidra till en renare och mer överskådlig reglering av barns rätt till trygghet och stabilitet.

Göteborgs Stad menar också att begreppet ”anknytning” är mindre lämpligt som benämning på den nya grunden för omhändertagande. Anknytning är ett etablerat begrepp som redan prövas i andra sammanhang, särskilt vid vårdnadsöverflyttning, och att använda samma term även här riskerar att skapa oklarhet kring gränsdragningen mellan olika rättsliga institut. Av utkastets resonemang framgår dessutom att grunden inte enbart är avsedd för situationer med stark och varaktig anknytning till familjehemmet, utan även ska kunna tillämpas vid behov av en temporär fördröjning av hemflytt i syfte att säkerställa en trygg övergång. I sådana fall kan barnets behov av kvarboende vara motiverat även utan en mer långtgående anknytning till familjehemmet. Mot denna bakgrund framstår det som mindre lämpligt att använda ett begrepp som genom sin innebörd signalerar att det alltid ska finnas en kvalificerad anknytning till familjehemmet. Detta riskerar att leda till en sammanblandning med de bedömningar som görs vid vårdnadsöverflyttning och till ett snävt fokus på just anknytning vid rättslig argumentation i domstolsprocessen. Det finns även en risk för att tillämpningen blir mer restriktiv än avsett, om anknytning uppfattas som ett nödvändigt rekvisit även i situationer där syftet främst är att möjliggöra ett tillfälligt kvarboende. Mot denna bakgrund kan det övervägas om en benämning som tydligare tar sikte på barnets faktiska behov, exempelvis kvarboende, bättre speglar grundens syfte och minskar risken för begreppsförvirring i tillämpningen.

#### **Oklart förhållande mellan anknytningsgrunden och flyttningsförbud**

Utkastet anger att anknytningsgrunden ska kunna tillämpas både vid behov av en mer varaktig placering och när en temporär fördröjning av återförening bedöms nödvändig. Konstruktionen innebär att flyttningsförbud inte längre ska kunna användas för barn som omhändertagits på grund av förhållanden i hemmet, då anknytningsgrunden i teorin antas täcka även sådana situationer.

Det är dock enligt Göteborgs Stads mening oklart om anknytningsgrunden i praktiken kan ersätta flyttningsförbudet fullt ut. I teorin omfattas de situationer som i dag hanteras genom flyttningsförbud, men det är osäkert om det faktiskt kommer att täcka alla de mellanlägen som uppstår i ett praktiskt socialt arbete. Särskilt gäller detta fall där behovet av en mer gradvis och förberedd återförening främst beror på praktiska och processuella omständigheter snarare än på den utvecklingsmässiga skaderisk som krävs för fortsatt tvångsvård. Det framstår därför som osäkert om det även fortsättningsvis finns behov av ett särskilt verktyg för att temporärt hindra en omedelbar hemflytt när barnets bästa kräver en mer kontrollerad återgång. På grund av den korta remisstiden har det inte varit möjligt att utreda frågan djupare utifrån ett praktiskt verksamhetsperspektiv.

### **Begränsningen av hemtagningsbegäran är positiv men bör omfatta alla barn oavsett skälet till vård**

Göteborgs Stad bedömer att förslaget om att begränsa rätten att begära att vård ska upphöra är positivt, men anser att begränsningen bör omfatta barn som vårdas såväl på grund av hemförhållandena som sitt eget beteende. Att begränsningen i utkastet endast föreslås gälla vid vård på grund av hemförhållandena innebär en skillnad som är svår att motivera utifrån barnets behov av stabilitet och skydd.

Utkastet anger att vård på grund av den unges eget beteende omfattas av andra regler för överväganden och omprövning än vård som ges på grund av hemförhållandena. Göteborgs Stad anser dock att dessa skillnader i sig inte utgör tillräckliga skäl för att undanta barn och unga som vårdas på grund av sitt eget beteende från en motsvarande begränsning. Även vid vård på grund av den unges beteende kan behovet av kontinuitet och skydd mot återkommande processer vara betydande. I praktiken kan det finnas flera skäl till att vårdnadshavare upprepade gånger begär att vården ska upphöra, utan att situationen förändrats. Detta kan exempelvis förekomma i ärenden där den unge omhändertagits på grund av brottslig verksamhet och där det finns misstanke om kopplingar till släktbaserade kriminella nätverk. Återkommande hemtagningsbegäran kan då innebära påfrestningar för den unge.

Göteborgs Stad har tidigare tillstyrkt att en begränsning av rätten att begära att vården ska upphöra bör omfatta vård enligt samtliga grunder. Detta framgår av yttrandet över promemorian Barnets bästa vid fortsatt vård enligt LVU (dnr 1416-2021/22), kommunstyrelsen 2022-06-01 § 503. Dessa överväganden gör sig enligt stadens bedömning fortsatt gällande.

### **Bestämmanderätten för barn och unga i samhällsvård**

Göteborgs Stad har 2024-03-20 § 232 i sitt yttrande över betänkandet För barn och unga i samhällsvård (SOU 2023:66) framhållit vikten av att regeringen särskilt bör utreda regleringen av bestämmanderätten mellan barn och unga, vårdnadshavare och socialnämnden när det gäller till exempel hälso- och sjukvård och skola. Uppmärksamhet bör särskilt riktas mot vilka åtgärder som krävs för att barn och unga i samhällsvård inte ska påverkas negativt av den digitala utvecklingen då det finns avsevärda svårigheter för barn och unga i samhällsvård att kunna få och använda bankkort, Swish och BankID. Dessa oklarheter och hinder påverkar barn och ungas möjligheter och förutsättningar att leva sitt liv som alla andra barn och unga. Det påverkar också socialnämndens möjligheter och förutsättningar att ge barn och unga en god vård och gynnsamma uppväxtvillkor.

I utkastet anges att vägledning för socialnämndens bestämmanderätt ska kunna utläsas av de grunder för vård som framgår av ansökan om vård och av innehållet i vårdplanen. Enligt Göteborgs Stads bedömning ger detta uttalande inte någon ledning för att de svårigheter som beskrivs i betänkandet För barn och unga i samhällsvård (SOU 2023:66) ska kunna hanteras i praktiken. Det framstår som mindre sannolikt att ansökan om vård och vårdplanen kommer att redovisa hur bestämmanderätten över barnets personliga förhållanden ska fördelas mellan socialnämnden och vårdnadshavarna på en sådan detaljeringsnivå som krävs för att tydliggöra exempelvis hur barnet ska ges tillgång till bankkort och BankID. Att i dialog med exempelvis en bank hänvisa till uppgifter i en ansökan om vård eller en vårdplan för att visa att vårdens grund och längd medför att socialnämnden i det enskilda fallet har rätt att besluta om barnets tillgång till BankID framstår inte som en ändamålsenlig lösning. En sådan ordning bedöms inte heller vara rimlig ur ett integritetsperspektiv. Förtydliganden avseende dessa frågor bedöms därför fortfarande vara nödvändiga för att säkerställa att omhändertagna barn och unga ges samma möjligheter som alla andra att delta i samhällslivet.

### **Stärkt tillgång till offentligt biträde – en ordning som kräver ett barnanpassat förhållningssätt**

Göteborgs Stad bedömer att förslaget att stärka rätten till offentligt biträde i samband med beslut om umgänge och hemlighållande av vistelseort i grunden är positivt och bidrar till ökad rättssäkerhet för både barn och berörda vuxna. Samtidigt innebär förslaget höga krav på barnets företrädare och på hur rätten till biträde tillämpas i praktiken.

Många barn upplever det som påfrestande att behöva ta ställning i frågor som rör umgänge och överklaganden, även när barnet formellt inte är skyldigt att uttrycka en åsikt. Att bli kontaktad av ett offentligt biträde i dessa situationer kan i sig skapa en upplevelse av förväntan eller stress. Det är därför av vikt att kontakten med barnet utformas med varsamhet och utifrån barnets bästa, med hänsyn till barnets ålder och mognad. I annat fall finns en risk att en rättighet som är avsedd att stärka barnets ställning i praktiken kan få motsatt effekt och innebära en belastning snarare än ett stöd.

### **Behov av övergångsbestämmelser**

Göteborgs Stad bedömer att det finns behov av en övergångsbestämmelse vid ikraftträdandet av den nya lagen. För barn och unga som vid ikraftträdandet omfattas av ett flyttningsförbud bör socialnämnden ges möjlighet att ansöka om vård på grund av anknytning enligt den nya regleringen. Utan en sådan bestämmelse finns en risk för att dessa barn hamnar i ett rättsligt mellanläge och fortsätter att omfattas av flyttningsförbud, trots att institutet inte längre är avsett att användas i motsvarande situationer.

### **Otillräcklig finansiering av förslagen**

I utkastet beskrivs att delar av förslagen medför ökade kostnader för kommunerna och att finansieringsprincipen därför ska tillämpas. Förslaget att socialnämnden ska erbjuda vårdnadshavare och föräldrar stöd för ökad delaktighet i barnets vård och utveckling i föräldrarollen innebär en ambitionshöjning, som enligt utkastet beräknas öka kommunernas kostnader med cirka 27 miljoner kronor per år. Den nya grunden för omhändertagande på grund av anknytning kan leda till längre vårdtider för vissa barn i familjehem och därmed ökade kostnader för kommunerna. I utkastet bedöms dock kostnadsökningen bli marginell, eftersom anknytningsgrunden till stor del ersätter befintliga bedömningar, exempelvis avseende flyttningsförbud, och endast medför begränsade tillkommande arbetsuppgifter.

Av utkastets resonemang kan det enligt Göteborgs Stads bedömning utläsas att anknytningsgrunden är avsedd att möjliggöra en mer långsiktig stabilitet för barnet än vad flyttningsförbudet ger utrymme för. Flyttningsförbudet beskrivs som ett i huvudsak tidsbegränsat och tillfälligt skydd, medan anknytningsgrunden kan tillämpas under längre tid i de fall där barnets anknytning till familjehemmet bedöms väga tungt. Detta innebär att även om anknytningsgrunden i formell mening ersätter flyttningsförbudet för barn som vårdas på grund av hemförhållandena, kan den, utifrån hur den är utformad och motiverad i utkastet, i praktiken medföra ett mer varaktigt kvarboende i familjehemmet och därmed ökade kostnader över tid.

Därutöver innebär flera förslag skärpta krav på socialnämndens handläggning och utredningar, bland annat genom krav på att ansökan om omhändertagande ska redovisa vårdens innehåll, mål och genomförande samt barnets eller den unges sociala nätverk. Dessa krav kan sammantaget leda till mer omfattande utredningsarbete och ökade arbetsinsatser för socialnämnderna. Utredningen gör dock ingen särskild kostnadsberäkning av dessa konsekvenser, utan förefaller utgå från att de antingen är av begränsad omfattning eller kan hanteras inom befintliga resurser. Detta antagande behöver dock problematiseras, då även mindre ökningar i krav på handläggning och dokumentation kan få samlade kostnadseffekter i den kommunala verksamheten.

Göteborgs Stad gör bedömningen att flera av förslagen innebär en ambitionshöjning och förändrade krav på socialnämndernas arbete, bland annat genom tydligare reglering av barns rättigheter, ökade krav på dokumentation, mer komplexa bedömningar samt behov av kompetensutveckling och juridiskt stöd. Även om reformen inte uttryckligen syftar till att öka antalet omhändertaganden, innebär de förändrade och i vissa delar utvidgade förutsättningarna för omhändertagande, både avseende hemförhållanden och den unges eget beteende, en normativ förskjutning som i praktiken kan leda till fler omhändertaganden eller längre vårdtider. Detta är i sig kostnadsdrivande, särskilt då heldygnsvård och placeringar utgör några av socialtjänstens mest resurskrävande insatser.

Därutöver behöver de uttalanden som görs i utkastet gällande tolkningen av RÅ 2010 ref. 24 också belysas i den ekonomiska analysen. Utkastets formuleringar kan uppfattas som att utrymmet för omhändertagande enligt den nya lagen vidgas i situationer där den unges normbrytande beteende helt eller huvudsakligen har sin grund i psykiatrisk problematik. Om avsikten är att åstadkomma en sådan förskjutning i tillämpningen, behöver konsekvenserna analyseras noggrant och kostnadsberäknas. Denna vård är ofta förenad med omfattande och kostnadskrävande insatser, inte minst längre placeringar och behov av specialiserad vård och kompetens.

Göteborgs Stad anser därför att utredningens ekonomiska analys inte fullt ut belyser reformens samlade effekter för kommunerna. Framför allt saknas en mer fördjupad kostnadsbedömning av hur ökade volymer, längre placeringar och höjda kvalitets- och rättssäkerhetskrav påverkar kommunernas ekonomi över tid. För att förslagen ska kunna genomföras på ett adekvat och hållbart sätt krävs en förnyad och fördjupad kostnadsberäkning som säkerställer att kommunernas ökade kostnader fullt ut kompenseras.

### **Det finns behov av en bred och samlad översyn av regelområdet**

Göteborgs Stad vill även i detta yttrande hänvisa till de synpunkter som staden tidigare framfört i samband med utredningen Barnets bästa när vård enligt LVU upphör (Ds 2021:7). Ett flertal utredningar och lagstiftningsinitiativ inom den sociala barn- och ungdomsvården har genomförts de senaste åren och bedrivs delvis också parallellt. Flera centrala frågor som behöver ses i relation till varandra behandlas i separata processer, vilket bedömds vara olyckligt. Även om nu aktuellt utkast till lagrådsremiss omfattar förslag från flera tidigare utredningar, bland annat förslag som lämnats så långt tillbaka i tiden som 2015, omhändertar utkastet inte ett sådant behov.

Den i grunden positiva förändring som kan följa av de sammantagna förslagen behöver övervägas i ett mer övergripande och sammanhållet utredningsarbete, något som således fortfarande saknas. Därmed kvarstår även behovet av en större utredning som omfattar både den frivillighet som ryms i socialtjänstlagen och tvånget i LVU, och som behandlar frågor som rör både barn och ungdomar. Frågan om hur kontinuitet och stabilitet ska tryggas för barn som placeras på frivillig väg med vårdnadshavares samtycke, vilket är den absoluta majoriteten av barn som placeras utanför hemmet, behandlas inte i utredningen. Barn som är placerade på frivillig väg kan fara lika illa av en hemflytt som barn som varit placerade med tvång. Det vore önskvärt med mer principiella diskussioner och ställningstaganden om den sociala barnavårdens grundfundament och riktning.

Vidare framhöll staden att en mer övergripande utredning av regleringen av den sociala barnavården också måste inkludera och beakta behovet av satsningar på familjehems- och institutionsvårdens kvalitet och på det förebyggande arbetet. Om längre placeringar i familjehem och på institution görs möjliga eller rentav eftersträvas krävs, för att detta ska vara legitimt, att placeringarna är av mycket hög kvalitet samtidigt som det ställer krav på att resurser sätts in för att undvika att barn separeras från sina föräldrar och grundfamilj. En ytterligare aspekt är att förändringar som den beskrivna förskjutningen från stöd och frivillighet till mer kontroll och tvång kan få negativa konsekvenser för människors tillit till och förtroende för socialtjänsten. Det riskerar att drabba många barn och unga vars föräldrar i en sådan kontext kan bli mindre benägna att söka hjälp och samarbeta med socialtjänsten.

De överväganden som Göteborgs Stad tidigare framfört är fortsatt giltiga och bör beaktas i det fortsatta arbetet.

Göteborg den 14 januari 2026

Göteborgs kommunstyrelse

Jonas Attenius

Mathias Sköld